

प्रसिद्धी विभाग

शैक्षणिक वर्ष २०१७ - १८

साहेबरावजी बुट्टेपाटील स्मृतिदिन

लोकमत

कर्मयोगी व्यक्तिमत्त्व साहेबराव बुट्टे-पाटील

3 जानेवारी २००१ रोजी पप्पा अचानक गेले. आजही पप्पांच्या आठवणीत शिरलं की वादळात हेलपाटणाच्या शुष्क पणाप्रमाणे मन दिशाहीन भरकटायला लागतं. असंख्य आठवणी, विचार मनाला घायाळ करत राहतात. आमचे पप्पा... खेड तालुक्यातील जनतेचे श्रद्धास्थान, कर्मयोगी, एक ऋषितुल्य व्यक्ती, खेडचे माजी आमदार, खेड तालुका शिक्षण प्रसारक मंडळाचे संस्थापक अध्यक्ष आणि माझे सासरे, आमचे सर्वांचे दैवत, स्व. साहेबरावजी बुट्टे-पाटील.

४ डिसेंबरला हॉस्पिटलमध्ये चालत गेलेले पप्पा ३ जानेवारीला घरात आले ते या त्यांच्या प्राणाहून प्रिय असलेल्या माझ्या भूमीत चिरनिद्रा घेण्यासाठी. १ जानेवारीला रात्री मी मुंबईहून आले आणि ३ जानेवारीला ती भयान रात्र घित पपा गेल्याची बातमी आली. ३ तारखेला पहाटेच्या वेदनेने निस्तेज झालेला सूर्य उगवला तोच खेडचा, नीतिमतेचा, तत्वांचा, मूल्यांचा, तेजस्वी सूर्य अस्ताला गेला. हे सांगतच २ जानेवारीला अचानक राजगुरुनगराची सर्व दूरध्वनी येण्या कोसळली. पहाटे ४ वाजता खेड पोलीस स्थानकात तत्कालीन शिक्षणमंत्री आ. दिलीपरावजी चव्हेसे पाटील साहेबांनी निरोप दिला आणि ते भयान सत्य पोलिसांनी घरी मला येऊन सांगितलं. त्यानंतर विमनस्क अवस्थेत पुणे आकाशवाणी केंद्रावर 'खेडचे मा. आमदार साहेबरावजी बुट्टे पाटील यांचे अल्पशा आज्ञाने मुंबईत निधन' ही बातमी जाणव्या आणि अश्रु गोठवून गेली. त्या दिवशी खेडमध्ये दीनदुकरबाबांच्या कैवारी, अनायांचे दैवत, खेडचे साहेब गेले; पण आमचे पप्पा गेले. आमचा आधारवड कोसळला. जगासाठी पप्पा एक विलक्षण व्यक्ती, कर्मयोगी, एक असामान्य व्यक्तिमत्त्व होते; पण आमच्यासाठी मात्र जगाचे, आयुष्याचे, वास्तवाचे चटके आणणारा घट्टे नूतन म्हणून स्वतः आभाळप्रमाणे मायेची पखरण करणारे पप्पा होते.

पप्पांचे वडील के. विठ्ठलराव हे भागवत धर्माची पताका खाद्यावर घेत पायी पंढरीची बारी करणारे वैष्णव, पण आपल्या मनीष्य प्रयत्नांनी ज्ञानगंगा आणणारे, खेड तालुक्यातील भीमेवर चासकमान धरणाने गोरमरीच शेतकऱ्यांसाठी समृद्धीची पंढरी निर्माण करणारे पप्पा होते. गीता, ज्ञानेश्वरीचे ते गाढे अभ्यासक होते, तर त्यातील तत्वे, मूल्ये त्यांनी जीवनात अंगीकारली होती. आयुष्यातही प्रत्येक दुःखाला सुखाइतकेच संयमाने तोंड देणाऱ्या पप्पांनी आयुष्यातील संकटांची वादळेही तेवढीच समर्थपणे पेलली. खाडतर प्रतिकूल परिस्थितीवर मात करून घेतलेल्या शिक्षणांतर वेगळ्याची कफती बांधून केलेले राजकारण अन् अवघाची संसार सुखाचा कता कता त्यांची संसाराची झालेली परवड त्यांनी संयमाने स्वीकारली. लोकोत्तर योग्यता व गुणवत्ता असतानाही, तडजोडीच्या वाटेने चालणारे नीतिमतेचा आणि तत्वांचा न्हास करून केवळ स्वतःच्या उत्कर्षाच्या राजकारणाचा हयास त्यांनी कधी केला नाही. ३० डिसेंबरला पप्पांच्या स्वादुपिंडाची शस्त्रक्रिया करण्याचे निश्चित करण्यात आले. डॉक्टर आणि त्यांचे सहकारी त्यांना 'शस्त्रक्रिया करणे किती गरजेचे आहे, त्यातून तुम्ही बरे व्हाल', हे समजावून सांगत होते. पप्पा मला म्हणाले, 'शस्त्रक्रिया करावीच लागणार आहे ना? ठीक आहे! पण तुम्ही डॉक्टरांना सांगा, शस्त्रक्रियेआधी मला एकदा माझा माथा त्या भूमीला लावून घेऊ घ्या! मी एकदा जाऊन येतो. मग हवं ते करा.

खेड तालुक्यातील जनतेचे श्रद्धास्थान, कर्मयोगी, एक ऋषितुल्य व्यक्ती, खेडचे माजी आमदार, खेड तालुका शिक्षण प्रसारक मंडळाचे संस्थापक अध्यक्ष स्व. साहेबरावजी बुट्टे-पाटील यांच्या स्मृतीस केलेले अभिवादन.

मला एक दिवस जाण्याची परवानगी घ्या!' पप्पांचा हट्ट मी डॉक्टरांना सांगितला तसे ते आश्चर्यचकित झाले. मला म्हणाले, 'छे! छे! आयसीएमएचला पेशंट असा मी पाठवू शकत नाही. त्यापेक्षा तुम्हीच त्यांना कोणाला भेटायचं त्यांना इथं बोलावून घ्या!' मी निराशेने मान हलवली. डॉ. साहेब ९०,००० त्यांचं गणगोत, हुतात्म्यांची पवित्र भूमी आणि गोंच्या पाण्यानंही ज्या पाण्याची तृष्णा भागायची नाही, ते पाणी इथं कुठून आणू मी! डॉक्टरांच्या नकारानं दुःखी झालेल्या पप्पांना मी म्हटलं, 'पप्पा, हे काय हो? आम्ही सर्वजण तुमच्यासाठी इथे, पण तुमचं प्रेम मात्र खेडच्या लोकांवरच?'. तसे पप्पा भरल्या डोळ्यांनी म्हणाले, 'सून्याई, ही नाती या शरीराची; पण माझा आत्मा तिथे राहतो.' त्यानंतर पप्पांनी घोलणेंच कमी केले आणि नंतर शांत झाले. पप्पा गेल्यानंतर खेडच्या चोहोदिकेने उमरलेला जनसागर, त्यांचे अखंड वाहणारे अश्रु, पप्पांच्या व्यथित अन्नपाणी त्याग करणारे सामान्य लोक, अश्रुवाटे वाहणाऱ्या निःशब्द भावना, श्रद्धा बधितली आणि हे नातं मला उमजलं. जाता-जाता पप्पा लाखांचं गणगोत देऊन गेले... पप्पांनंतर आम्हीही हे

प्रेम, हे ऋणानुबंध, ही जोडलेली नाळ जिवाच्या मोलानं जपली! पप्पा गेल्यानंतर २ वर्षातच १० फेब्रुवारीला लोकाग्रहात त्यांचा पुतळा महाविद्यालयाच्या प्रिंगणात उभारण्यात आला! 'पराधिन आहे जगती पुत्र मानव्याचा...' ज्या हातानी त्यांच्या एकसप्टीच्या कोतुक, गौरवसोहळ्याची तयारी केली होती, तेच हात एक महिन्याने त्यांच्या अंत्ययात्रेची तयारी करत होते आणि दोन वर्षांनंतर त्यांच्या पुतळ्याच्या अनावरणवाची भावपूर्ण श्रद्धांजली देणार होते. जनसमुदायही तोच आणि तेच पाहुणेही. आ. पवारसाहेब, मा. छपन भुजबळसाहेब आणि इतर अनेक मान्यवर त्या कार्यक्रमात होते. पवारसाहेब म्हणाले, 'माझ्या जीवनात असलेले अनेक मित्र हा माझा अनमोल ठेवा आहे आणि त्यातल्या त्यात साहेबराव म्हणजे 'कोहिनूर हिरा!'

पप्पा, तुम्ही पेललेला कॉलेजरूपी वृक्ष बहरला. आज येथे शिकलेले विद्यार्थी घराचा, खेडचाच नव्हे तर समाजाचा आधारस्तंभ आहेत. या अंधारात, तुमचा विचार आणि संस्कारांनी तेजाळलेले कानवे समाजासाठी आदर्शांच्या नव्या प्रकाशवाटा निर्माण केली. कदाचित याचसाठी होता सात अदृष्टास! हे कॉलेज हेच पप्पांचे ज्ञानमंदिर. या महाविद्यालयातील प्रत्येक विद्यार्थ्याला सांगायचे वाटते, 'सूर्यकुलाचा दिव्य वारसा प्रिय पुत्रांनी तुम्हा मिळे!' हा वारसा तुम्ही जपा, पप्पांनी प्रज्वलित केलेला हा 'ज्ञानदीप' समाजातील भ्रष्ट अंधकाराचे पतन करण्यासाठी तुमच्या रूपाने सदैव तेवत राहो...

स्मरण

अॅड. सौ. राजमाला बुट्टे पाटील

बुट्टे-पाटील स्मृतिदिनानिमित्त विविध उपक्रमांचे आयोजन

लोकमत न्यून टेटवर्क

राजगुरुनगर : खेड तालुका शिक्षण प्रशासक भंडारणे संस्थापक-अध्यक्ष साहेबरावजी बुट्टे-पाटील यांच्या १७ व्या स्मृतिदिनानिमित्त हुतात्मा राजगुरु महाविद्यालयात सर्वधर्मीय प्रार्थना, ग्रंथ प्रदर्शन व चित्र, रत्नाटन शिबिर, विज्ञान प्रदर्शन, सुसुप्त विद्वानांचा भितीपत्रक प्रकाशन, शरीर घटकस्थान मानन, व्याख्यान आदी विविध उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले.

याप्रसंगी सौमना बुट्टेपाटील, संस्थेचे अध्यक्ष अॅड. देवेंद्र बुट्टेपाटील, उपाध्यक्ष नानासाहेब टाकडकर, मानद सचिव इतिहास सारंगभोरे, संचालक एका कर्मोद्धार अॅडव्हक जोशी, डॉ. अनिल शिंदेसरा, बाजारसाहेब साठेभोर, सुशील शिंगी, मुलतीपर खांडके, उमेश आगरकर, अॅड. राजमनाथ बुट्टेपाटील, प्राचार्य डॉ. एस. बी. पाटील, उपप्राचार्य डॉ. एच. एम. जे. प्र. चौ. डी. कुलकर्णी, डॉ. संजय शिंदे, प्रा. जी. जी. पाणकरवाड, प्रबंधक कैलास पाचारणे, सर्व प्राध्यापक, प्रशासकीय सेवक, कनिष्ठ व वरिष्ठ महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थी उपस्थित होते.

या अधिवादन कार्यक्रमाप्रसंगी प्रमुख वाक्यात म्हणून बोलताना डॉ. अनिल शिंदेसरा यांनी साहेबरावजी बुट्टेपाटील यांच्या जीवनकर्तव्याचा

आस्वाद घेतला. राजकीय विचाराधारेच्या पलीकडे जाऊन समाजकारणाचा ध्यास घेतलेले साहेबरावजी बुट्टेपाटील ह्यांचा अर्थाने ज्ञानधर्म, प्रज्ञाधर्म होते. असे गीतबंद्यात त्यांनी कवले. त्यांच्या शैक्षणिक कारकिर्दीमुळे इंग्लीश भाषातील हुतात्मा विद्यालयांच्या जीवनात जागृता प्रकाश पडल्याचे त्यांनी सांगितले. याप्रसंगी अमृता लोणारी व कपथेद काळे या विद्यार्थ्यांनी यशोगत वाक्य केले.

अधीशिक्षणाची जवळी करून घ्यावी याविषयीही पुढे यांच्या जवळीचे अधिव्य संपन्न म्हिलेला ममान करणारी आणि कोणत्याही जातीधर्माचा द्वेष न करता जातीय सलोखा काढून राखण्यासाठी व सर्वधर्मसमभाव्याची शिकवण अंगी घ्याऊनपावसाठी कटिबद्ध राहणारी शपथ उपस्थित सर्व विद्यार्थ्यांना देण्यात आली. महाविद्यालय राष्ट्रीय सेवा योजने, राष्ट्रीय छात्र सेवा व समुद्र रक्षणेची पुणे यांच्या संयुक्त विद्यमाने रत्नाटन शिबिराचे आयोजन करण्यात आले. यात सुमारे १०५ रत्नाटन्यांनी रत्नाटन केले. यासाठी समुद्रचे रत्नाटनकरण अधिकाारी डॉ. अनिल शिंदे, रातोपी कार्यक्रम अधिकारी प्रा. सविश्वेंद्र मुळक, प्रा. योगेश चार्डन आणि प्रा. ए. पी. कानवडे यांनी नियोजन केले.

राजगुरुनगर महाविद्यालयात विविध उपक्रम

नियोजक टाकडके : खेड तालुका शिक्षण प्रशासक भंडारणे संस्थापक-अध्यक्ष साहेबराव बुट्टेपाटील यांच्या १७व्या स्मृतिदिनानिमित्त हुतात्मा राजगुरु महाविद्यालयात विविध उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले होते. याप्रसंगी सर्वधर्मीय प्रार्थना, ग्रंथ प्रदर्शन व चित्र, रत्नाटन शिबिर, विज्ञान प्रदर्शन, सुसुप्त विद्वानांचा भितीपत्रक प्रकाशन, शरीर घटक स्थान मानन, व्याख्यान आदी विविध उपक्रमांचे युकतेच आयोजन करण्यात आले होते.

सौमना बुट्टेपाटील, संस्थापक अॅड. देवेंद्र बुट्टेपाटील, उपाध्यक्ष नानासाहेब टाकडकर, सचिव इतिहास साठेभोर, संचालक अॅडव्हक जोशी, डॉ. अनिल शिंदेसरा, बाजारसाहेब

रत्नाटन शिबिर कार्यक्रमाप्रसंगी संस्था अध्यक्ष अॅड. देवेंद्र बुट्टेपाटील व इतर.

साठेभोर, सुशील शिंगी, मुलतीपर खांडके, उमेश आगरकर, अॅड. राजमनाथ बुट्टेपाटील, प्राचार्य डॉ. एस. बी. पाटील, उपप्राचार्य डॉ. एच. एम. जे. प्र. चौ. डी. कुलकर्णी, डॉ. संजय शिंदे, प्रा. जी. जी. पाणकरवाड, प्रबंधक कैलास पाचारणे, सर्व प्राध्यापक व विद्यार्थी यांची उपस्थित होते.

याप्रसंगी अमृता लोणारी व कपथेद काळे या विद्यार्थ्यांनी अमृता यशोगत वाक्य केले. राष्ट्रीय सेवा योजने, राष्ट्रीय छात्र सेवा व समुद्र रक्षणेची पुणे यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजन करण्यात आले होते. यात सुमारे १०५ जणांनी रत्नाटन केले. यासाठी रत्नाटनकरण अधिकारी डॉ. अनिल शिंदे,

कार्यक्रम अधिकारी प्रा. सविश्वेंद्र मुळक, प्रा. योगेश चार्डन, एसीसी प्रमुख प्रा. ए. पी. कानवडे यांनी नियोजन केले.

विज्ञान शाखेच्या वतीने तालुकामातरीय विज्ञान प्रदर्शनात ८४ विज्ञान उपक्रमांचे सहटीकरण करण्यात आले. कोसालय विभाग, उद्यमबंध प्रकाशन व समुद्र प्रकाशन पुणे यांच्या वतीने पुस्तक प्रदर्शन आयोजित करण्यात आले. शारीरिक शिक्षण विभागाच्या वतीने सुमारे १२० विद्यार्थी व प्राध्यापकांनी शरीर घटक स्थान मानन करण्यात आले. प्रा. विजय देवामुख, शिबिरात प्रा. पूजन तावकीर, प्रा. प्रतिभा लोणारी यांनी परिश्रम घेतले.

उपप्राचार्य डॉ. संजय शिंदे यांनी सुरमंजलान केले. सविश्वेंद्र मुळकी हिने शारद केलोण्या घराघरातले कार्यक्रमाची घोषणा केली.

साहेबराव बुट्टे पाटील स्मृतिदिनी राजगुरुनगरला उपक्रम

राजगुरुनगर, सा. ६ : खेड तालुक्या शिक्षण प्रसारक मंडळाचे संस्थापक-अध्यक्ष साहेबराव बुट्टे पाटील यांच्या १७व्या स्मृती दिवसानिमित्त ह्याठराव्या राजगुरु महाविद्यालयात विविध उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले होते.

शैलजा बुट्टे पाटील, संस्थेचे अध्यक्ष अॅड. देवेंद्र बुट्टे पाटील, उपाध्यक्ष नानासाहेब टाकळकर, मान्य सचिव हरिपांडू सांडभोर, संपादनक गणेश जोशी, डॉ. अनिल खिबराण, बाळासाहेब सांडभोर, सुरशील शिंगवी, मुसलीखर खान्ते, उमेश आगरकर, अॅड. राजमाता बुट्टे पाटील, प्राचार्य डॉ. एम. बी. पाटील, उपप्राचार्य डॉ. एच. एम. जे. प्रा. जी. डॉ. कुलकर्णी, डॉ. संजय शिंदे, प्रा. जी. जी. नायकवाड, प्रबंधक कैलास पाचारणे आदी उपस्थित होते. डॉ. विश्वनाथ यांनी साहेबरावजी

राजगुरुनगर (सा. खेड) : साहेबराव बुट्टे पाटील स्मृती दिवसानिमित्त रव्यांच्या पुनःस्थापनेसाठी अधिवादन करताना संस्थेचे पदाधिकारी.

बुट्टे पाटील यांच्या जीवनकालाचा आढावा घेतला. अमृत सोवारी या कव्हेर काढते यांनी मनोगत व्यक्त केले.

राष्ट्रीय सेवा योजनेत राहोप छात्र सेना व समूह रजिस्ट्री, पुणे यांच्या संयुक्त विद्यमाने उद्घाटन शिबिराचे

आयोजन करण्यात आले. यात सुमारे १०५ छात्रछात्रांनी रभायदान केले. यासाठी 'समूह'चे रहस्य संकलन अधिकाारी डॉ. अनिल सोवारे, प्रा. सविश्वर मुद्दूक, प्रा. सोमनाथ कादंबरे आणि दलसोबी प्रमूद प्रा. ए. बी. कानवडे यांनी नियोजन केले.

छात्रसोवारी पुणे यांच्या कर्णोनिमित्त सर्वधर्मीयधार्माची रासच विद्याभ्यासा देणारा आदी शिक्षण साधनेचे तालुक्यासाठी शिक्षण प्रदर्शनाचे आयोजन करण्यात आले. यात ८४ विद्यार्थी प्रकल्पाने सादरीकरण करण्यात आले. यासाठी प्रा. विक्रम देवगुण व सर्व शिक्षण साधनेचे प्राध्यापकांनी प्रयत्न केले. महाविद्यालयातील प्रबंधक विषय, कल्पना प्रकाशन, पुणे व सागर प्रकाशन यांच्यातर्फे पुस्तक उपलब्ध आणीत करण्यात आले होते. यासाठी प्रबंधक प्रा. पुनम हापरबीर यांनी प्रयत्न केले. सार्वत्रिक शिक्षण विद्यालयांचे सुमारे १२० विद्यार्थी व प्राध्यापकांचे सार्वत्रिक रक्षण मान्य करण्यात आले. प्रा. प्रदिप सोवारी यांनी यासाठी प्रयत्न केले. सुरसंघातन डॉ. संजय शिंदे यांनी केले.

१५ जानेवारी २०१८

साहेबरावजी बुट्टेपाटील स्मृतिदिनानिमित्त विविध उपक्रम

राजगुरुनगर, (बार्साहेर) : टेंवेल खेड तालुक्या शिक्षण प्रसारक मंडळाचे संस्थापक अध्यक्ष साहेबरावजी बुट्टेपाटील यांच्या १७व्या स्मृतिदिनानिमित्त ह्याठराव्या राजगुरु महाविद्यालयात सर्वधर्मीय प्रदर्शन, ग्रंथ प्रदर्शन व शिबिर, रतनदान शिबिर, विज्ञान प्रदर्शन, सुपुत्र विद्यालयाचा निशान्मक प्रवास, शरीर घटक रचना मधून, व्याख्यान आदी विविध उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले. यावेळी शैलजा बुट्टेपाटील, संस्थेचे अध्यक्ष अॅड. देवेंद्र बुट्टेपाटील, उपाध्यक्ष मानसाहेब टाकळकर, गणेश जोशी, डॉ. अनिल खिबराण, बाळासाहेब सांडभोर, सुरशील शिंगवी, मुसलीखर खान्ते, उमेश आगरकर, अॅड. राजमाता बुट्टेपाटील, प्राचार्य डॉ. एम. बी. पाटील, उपप्राचार्य डॉ. एच. एम. जे. प्रा. जी. डॉ. कुलकर्णी, डॉ. संजय शिंदे, प्रा. जी. जी. नायकवाड, प्रबंधक कैलास पाचारणे, सर्व प्राध्यापक, प्रशासकीय सेवक व विद्यार्थी उपस्थित होते.

डॉ. संजय शिंदे
प्रसिद्धी विभाग प्रमुख